

РЕШЕНИЕ

№ 218

гр. София, 08.01.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 19
състав**, в публично заседание на 20.12.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Доброслав Руков

при участието на секретаря Станислава Данаилова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **8732** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:
на държавата и общините за вреди.

Делото е образувано по искова молба от Д. Н., гражданка на А., чрез адвокат Д. Г. срещу Дирекция „Миграция“ при Министерството на вътрешните работи (МВР), на основание чл. 1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди за заплащане на обезщетение в размер на 10 000 лв., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 03.09.2018 г. до окончателното ѝ изплащане, за претърпени от нея неимуществени вреди, в резултат на лошите материални условия в СДВНЧ Любимец и унизителното отношение на служителите в дома в периода от 03.09.2018 г. до 03.12.2018 г.

С допълнителна молба от 27.09.2023 г. са направени уточнения, във връзка с констатирани от съда нередовности.

Посочва се, че в периода от 03.09.2018 г. до 03.12.2018 г., през който непълнолетната към онзи момент Д. Н. е бил настанена заедно с майка си и баща си в СДВНЧ Любимец, тя е претърпяла неимуществени вреди в резултат на нечовешките и унизителни условия на живот в СДВНЧ в следствие на действия и бездействия от страна на органите и длъжностните лица към посочения СДВНЧ в резултат на следното:

В семейното отделение където Д. била настанена нямала никакво лично пространство. Стаята, в която Д. Н. е била настанена била заключвана всяка вечер в 22.00 ч. и отключвана чак на сутринта, така че Д. и другите настанени не са могли да ползват тоалетната. Хигиената е била на много ниско ниво. Домът е бил пълен с бълхи. В

семеиното отделение имало само един душ. Банята и тоалетните са били мръсни, запушени и често неработещи. Всеки от настанените е разполагал с по един чаршаф, едно одеяло и една възглавница, които били доста захабени и не им ги сменяли. Д. трябвало да пере бельо, чорапи, дрехи, дори чаршафи в мивката, в която се миели настанените. Рядко имало топла вода. Това, че душът бил само един водело до дълго чакане за къпане и липса на възможност за уединение. В мястото за задържане ежедневно е имало скандали и крясъци. Храната е била некачествена, еднообразна и недоготвена - често в месото имало кръв и косми. Заниманията на открито били ограничени.

Поведението на охраната било заплашително и унижително към Д. и семейството ѝ. Баща ѝ бил блъскан в нейно присъствие от служители в дома. Дори и само когато им бил задаван въпрос служителите на охраната крещели и обиждали настанените. Достъп до медицинска помощ е бил ограничен, а при нужда за всичко им бил предписван парацетамол.

В СДВНЧ Любимец Д. не е имала възможност да посещава училище, нито достъп до подходящи за възрастта и интересите ѝ занимания.

Д. е образовано и грамотно момиче, с подчертан интерес към науката и изучаването на езици. Докато е вървяло производството ѝ за закрила тя е посещавала курсове по български език и напредвала доста бързо. Малко преди да бъде настанена в СДВНЧ Любимец Д. била приета в училище в Х. и с нетърпение очаквала започването на учебната година. В СДВНЧ Любимец Д. не е имала възможност да посещава училище, нито достъп до подходящи за възрастта и интересите ѝ занимания.

Докато е била задържана в СДВНЧ Любимец Д. не е имала достъп до радио, музика, книги, преса или други средства за запълване на времето.

Иска се присъждане на обезщетение за търпените от Д. Н. неимуществени вреди, изразяващи се в стрес, отчаяние, чувство за безпомощност и малоценност. Травмата от престоя ѝ в нечовешки условия в СДВНЧ е имала последици дълго след освобождаването ѝ, изразяващи се в тревожност и страх, че всичко това ще се повтори отново. Условиата, в които се е осъществило задържането имат изключително силно отрицателно въздействие върху развитието на Д., още повече, че по това време тя е била дете. На това основание ищцата претендира обезщетение в размер на 10 000 лв.

В дадения от съда срок е постъпил писмен отговор от ответника Дирекция „Миграция“ - МВР, в който исковата молба се оспорва.

По време на проведеното по делото открито заседание, ищцата не се явява и не се представлява.

С определение от 02.10.2023 г., съдът е дал възможност на ищцата да ангажира гласни доказателства, чрез разпит на двама свидетели за доказване на релевираните в исковата молба твърдения. Същата не се възползва от тази възможност и не представи никакви допълнителни доказателства.

Ответникът се представлява от юрисконсулт Т., която оспорва исковата молба. По време на проведеното по делото открито заседание представя справка, съставена от Началника на СДВНЧ, [населено място], относно условията, при които са били настанени чуждестранните граждани в СДВНЧ, [населено място] през 2018 г. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение. В дадения от съда срок са представени допълнителни съображения в писмен вид.

Участвалият в производството по делото представител на СГП, намира иска за доказан и следователно основателен.

Административен Съд София - град, I отделение, 19-ти състав, след преценка на събраните по делото доказателства по отделно и в съвкупност и съобразявайки доводите на страните, приема от правна страна следното:

По допустимостта на жалбата: Подаването на искова молба по реда на чл. 203 от АПК не е обвързано с преклузивен срок. Нейната допустимост е свързана най-вече с редовността ѝ, касаеща посочването на административния акт, който е бил отменен или органа или длъжностното лице или орган, от чието действие или бездействие са причинени претендираните вреди. Претенцията е предявена в случая срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чиито незаконосъобразни действия и бездействия се твърди, че са причинени вредите.

Ищецът е активно легитимиран и твърди, че е претърпял неимуществени вреди.

Разгледан по същество, искът е неоснователен.

В чл. 7 от Конституцията на Република България е предвидено, че държавата отговаря за вреди, причинени от незаконни актове или действия на нейни органи и длъжностни лица. Проекция на този принцип е разпоредбата на чл. 203 от АПК, съгласно която исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава, а за неуредените въпроси се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. За да се разграничат отговорността за причинени вреди по чл. 45 и следващите от ЗЗД и тази по чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от ЗОДОВ, следва да се направи анализ, чрез съпоставка на двете норми. На първо място различието по между им е свързано с тяхното основание. Отговорността по ЗЗД почива на забраната да не се вреди другиму, докато отговорността по ЗОДОВ е изградена върху идеята за задължение на държавата и общините да спазват правата и законните интереси на гражданите. Именно при неспазване на това основно задължение и когато в следствие на него е причинено увреждане на граждани и юридически лица, възниква основание за ангажиране на отговорност на съответните държавни институции.

Съгласно чл. 205 от АПК това са юридическите лица, представлявани от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Отговорността по чл. 45 от ЗЗД и тази по ЗОДОВ се изграждат на различна плоскост. Елемент от фактическия състав на непозволеното увреждане по ЗЗД, свързан с неговата субективна страна, винаги е вината, т.е. субективното отношение на деликвента към противоправното деяние. Характерно е за втория вид отговорност е, че е обективна и безвиновна. Тя възниква само при или по повод на осъществяване на административната дейност на държавата или общините. Чл. 203 от АПК и чл. 1 от ЗОДОВ употребяват термините "актове", "действия" и "бездействия", за които легално определение няма в цитираните закони, но под "акт" не следва да се разбира всеки такъв на административен орган или длъжностно лице, а определена категория актове - нормативни, общи и индивидуални административни актове. Издаването на подобни актове е регламентирано в съответните закони. Касае се за всички видове административни актове, издавани от държавни или общински органи в кръга на законово определената им компетентност.

Държавата и общините ще носят отговорност за вреди, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Анализът на тази норма, налага разграничаване на дейността по издаване на

административни актове и тази, която е проява на физическото действие или бездействие. Това има значение при решаване на въпроса за предпоставката, при която увредения може да търси обезщетение. Незаконособразните административни актове са последица от несъобразност на поведението на длъжностните лица с разпоредбите на закона или подзаконовите нормативни актове.

По силата на чл. 205 от АПК, искът за обезщетение се предявява срещу юридическото лице, представлявано от органа, от чиито незаконособразни актове, действия или бездействия са причинени вредите.

Съгласно чл. 44, ал. 7 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) специалните домове за временно настаняване на чужденци (СДВНЧ) се създават към Дирекция „Миграция“ - МВР. СДВНЧ не са самостоятелни юридически лица.

Според чл. 3, ал. 1 от Наредба № 13-1201 от 1.06.2010 г. за реда за временно настаняване на чужденци в специалните домове за временно настаняване на чужденци и в техните звена и за организацията и дейността им директорът на Дирекция „Миграция“ - МВР, подпомаган от заместник-директор, осъществява общото ръководство и контрола върху дейността на СДВНЧ. Съгласно ал. 2 от същия член непосредственото ръководство и контрол на дейността на СДВНЧ се осъществява от началника на СДВНЧ, а вътрешният ред в СДВНЧ се урежда с правилник, утвърден от директора на Дирекция „Миграция“ - МВР.

Т.е. безспорно дейността на ответника, свързана с нормалното функциониране на домовете за временно настаняване на чужденци е административна дейност, осъществявана във връзка с прогласените в АПК и КРБ основни принципи.

Активно легитимирана страна по иска по чл. 203 от АПК, може да бъде всяко лице, което е било настанено в такъв дом и твърди, че е претърпяло вреди, в следствие на незаконособразни актове, действия или бездействия на държавни и общински органи и длъжностни лица при СДВНЧ. Този иск представлява автономно средство за защита на частноправните субекти срещу несъобразена със закона административна дейност. Те обаче следва да докажат претърпените вреди, техния характер и размер и най-вече, че вредоносният резултат е в пряка причинно-следствена връзка с противоправното поведение на държавен или общински орган или длъжностно лице, при или по повод на изпълнението на административната дейност. Това е така, защото деликтната отговорност на държавата/общината не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца (арг. чл. 154, ал. 1 от ГПК, във връзка с чл. 144 от АПК) е да проведе главно и пълно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения иск, а за съда съществува задължение да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан.

Фактическият състав на предявения иск с правно основание чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ с оглед твърденията на ищеца включва в кумулативна даденост: 1. наличие на административен акт от орган на ответника или действие или бездействие на негови длъжностни лица при СДВНЧ, от които да се твърди, че настаненото там лице е претърпяло вреди; 2. незаконособразност на административния акт, съответно действието или бездействието; 3. причинена вреда и нейния размер; 4. причинна връзка между незаконособразния акт и настъпилите вредоносен резултат.

Първата предпоставка в случая е доказана – чуждестранната гражданка Д. Н. е била задържана в периода от 03.09.2018 г. до 03.12.2018 г., в СДВНЧ, [населено място], поради което тя може да твърди, че е претърпяла неимуществени вреди, поради незаконособразни действия или бездействия на органи и/или длъжностни лица при

СДВНЧ, [населено място], който е в структурата на Дирекция „Миграция“ – МВР.

По отношение на втората предпоставка, съдът намира, че не се доказва наличие на незаконосъобразно действия или бездействие, от органи и/или длъжностни лица на ответника, които биха могли да предизвикат настъпването на тези вреди. Както беше посочено по-горе, съгласно чл. 8 от горепосочената наредба за вътрешният ред в СДВНЧ се урежда с правилник, утвърден от директора на Дирекция „Миграция“ - МВР.

От приетата без оспорване справка, съставена от Началника на СДВНЧ, [населено място], представена от ответника се установява, че през 2018 г., Д. Н. е била настанена в дома, заедно с баща и и майка и, в женско отделение, предназначено за настаняване на семейства, в стая с четири легла. На тях както и на всички настанени там са били предоставени дюшеци, постелно бельо, тоалетни принадлежности, сапун и тоалетна хартия. Н. не е предявявала претенции за предоставяне на допълнителни вещи, храна или лекарства. В женското отделение имало баня с пет душ-кабини с постоянно течаща топла вода. Почистване се извършвало ежедневно, като настанените в дома са имали на разположение перални машини и сушилни. Имало обособени помещения за гледане на телевизия, молитвени помещения и помещения за образователни дейности, осъществявани от неправителствени организации, които осъществявали срещи с настанените в дома чужденци. На настанените се предлагала три пъти на ден храна, осигурявана от външна фирма, по договор за обществена поръчка. Всички порции били опаковани индивидуално в опаковки за еднократна употреба. Спалните помещения се заключвали от 22,00 часа до 08,00 часа, като във всяка стая имало бутон, чрез който настанените там можели да извикат дежурния полицаи, в случай на необходимост от ползване на тоалетна. По два часа сутрин и два часа и половина след обяд, настанените имали свободно време за спортни игри и разходки на открито.

Д. Н. е осъществила две посещения за преглед при лекар по време на престоя си в СДВНЧ, [населено място]. През този период няма данни за постъпили писмени оплаквания от нея или членове на семейство и оплаквания или жалби от лоши условия или в каквато и да друга връзка настаняването им там.

Описаната справка е официален свидетелстващ документ по смисъла на чл. 179 от ГПК, съставен от Началника на СДВНЧ, [населено място] при Дирекция „Миграция“ – МВР, в кръга на службата му по установените ред и форма, поради което при липса на оспорване, има обвързваща съда материална доказателствена сила относно обстоятелствата, предмет на удостоверителното изявление на съставилото го длъжностно лице.

От справката не се установява нито едно от релевираните в исковата молба оплаквания. При липсата на ангажиране на каквито и да е доказателства, сочещи осъществени незаконосъобразни действия или бездействия от органи и длъжностни лица при ответника, съдът приема за недоказани твърденията, изложени в исковата молба в тази връзка.

Относно третата предпоставка - наличие на причинена вреда, настоящият съдебен състав намира същата за недоказана, поради непредставянето, въпреки дадената възможност, на каквито и да е доказателства за възникването на такива вреди.

При липса на установени незаконосъобразни действия или бездействия, осъществени от длъжностни лица или органи при ответника, по време на престоя на ищцата в СДВНЧ, [населено място] и реално претърпени от тях неимуществени вреди, не може да е налице и причинно-следствена връзка между тях, т.е. липсва и четвъртата

предпоставка за ангажиране на отговорността по чл. 1 от ЗОДОВ.

Във връзка с изложеното съдът намира, че искът е недоказан и следователно неоснователен, поради което следва да се отхвърли изцяло.

С оглед на изхода на спора на ответника се дължат разноски. Такива са поискани своевременно, поради което съдът дължи присъждането им.

Водим от горното и на основание чл. 203 от АПК, във връзка с чл. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, Административен Съд София - град, I отделение, 19-ти състав,

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ исковата молба на Д. Н., гражданка на А., чрез адвокат Д. Г. срещу Дирекция „Миграция“ при Министерството на вътрешните работи, на основание чл. 1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди за присъждане на обезщетение в размер на 10 000 лв., ведно със законната лихва върху сумата, считано от 03.09.2018 г. до окончателното ѝ изплащане, за претърпени от нея неимуществени вреди, в резултат на лошите материални условия в СДВНЧ Любимец и унизителното отношение на служителите в дома в периода от 03.09.2018 г. до 03.12.2018 г.

ОСЪЖДА Д. Н., гражданка на А. да заплати на Дирекция „Миграция“ при Министерството на вътрешните работи, на основание чл. 24 от Наредба за заплащането на правната помощ, във връзка с чл. 37 от Закона за правната помощ, във връзка с чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ, във връзка с чл. 144 от АПК, сумата от 150 (сто и петдесет) лева, представляваща юрисконсултско възнаграждение, за осъществено процесуално представителство по административно дело № 8732 по описа за 2023 г. на Административен съд София - град.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, с касационна жалба пред Върховния Административен Съд на Република България.